

יד ושם

המשרד לאזרחים ותיקים

"לְדוֹרוֹת" סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל

שאלון לרישום קורות ניצולי השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים מפורסם באתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: קלמי	שם פרטי: דוד יעקב
----------------	-------------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה
במידה והשאלה אינה נוגעת אלייך, אין צורך לענות עליה

בלועזית Haimovici		שם משפחה איתו נולדתי: חיימוביץ'
שנת לידה: 8/6/1937	מין: זכר	שם פרטי איתו נולדתי: דוד יעקב
ארץ לידה: רומניה		עיר לידה: בוקרשט
שם פרטי ושם נעורים של האם: רוזה דוידסון		שם פרטי ושם משפחה של האב: יוסף
ארץ המגורים: רומניה	בלועזית Bucharest	מקום מגורים קבוע לפני המלחמה: בוקרשט
חבר בארגון או בתנועה: (בית"ר, השומר הצעיר, בני עקיבא)	מקצוע לפני המלחמה: (תלמיד, סנדלר, מורה)	השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: (יסודי, תיכון, אוניברסיטה, ישיבה)
מקומות מגורים בתקופת המלחמה: בוקרשט, רומניה (שם העיר או האזור ושם הארץ)		
בלועזית Bucharest		במידה והיית בגטו, ציין את שמו: בוקרשט
בלועזית		במידה והיית במחנה עבודה או מחנה ריכוז, ציין את שמו
תאריך השחרור:	המקום בו נודע לך כי הנך אדם חופשי: בוקרשט	
ציין מקום אליו חזרת לאחר השחרור	במידה והיית במחנה עקורים ציין את שמו (מחנות פליטים שהוקמו לאחר המלחמה בעיקר באוסטריה, גרמניה ואיטליה)	
שנת עליה: 1964	במידה ועלית באנייה, ציין את שמה	במידה והיית במחנות מעצר בקפריסין, ציין ממת' עד מתי
הנטריה		

אנא ספרי/ על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: הבית בו גדלת, בית הספר, חברי ילדותך; במה עסקו הוריך, המשפחה המורחבת, חגים ומאכלים):

נא לכתוב בגוף ראשון

נולדתי ב-1937, בבוקרשט רומניה. סבא, אבא של אמא, וויתניק יואל היה גיבור מלחמת העולם הראשונה וגם המלחמה שלפני (עם התורכים), וב-1907 מלחמת אזרחים (התקוממות עממית) ברומניה. הוא היה חזן בבית הכנסת בבוקרשט והיה אדם מאד דתי. אמי רוזה דוידסון נולדה בבוטשן, ב-1909 ובגיל 6 הגיעה לבוקרשט, נפטרה בישראל במרץ 1979. אבי נולד בבוקרשט מצידו הכרתי רק את אמו ושתי דודות, אבי (יוסף חיימוביץ') ואחת הדודות מתו ברומניה. אבי היה עובד בחברת ספוקים, מפעל כימי בבעלות יהודי בשם וייזנברג בבוקרשט. אמי הייתה עקרת בית. היה לי אח גדול ממני בשם וחצי שנים בשם הרי חיימוביץ', נפטר בישראל ב-1985.

נא ספרי/ על קורותיך בזמן המלחמה

(גירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים במחתרת, השתתפות בבריחה או בהתנגדות, האנשים שהיו בסביבתך בגטו או במסתור, במי נעזרת או אולי למי עזרת):

ב-1940 התחילה המהפכה הנאצית, ראיתי ילדים מגיל 14 ומעלה, הם היו תומכי הנאצים והיו מצוידים באקדחים. הם היו מוציאים יהודים מבתיהם, חלקם נורו ברחוב, חלקם רוכזו במחנות ריכוז. בשכונה ה"לטינית" היה ריכוז של יהודים אבל אנחנו גרנו בפרברי העיר. באותה תקופה היהודים חויבו לשים שלט "להשכרה" על הבית, אם פנו מתעניינים הם חויבו לפנות את הבית ולהשכירו תמורת מחיר בדיחה. אני זוכר מקרה ששכן בא לשאול מתי נפנה את הבית כי הוא רוצה לחתן את הבת שלו, אותו אדם הציג את עצמו בימי הקומוניסטים כקומוניסט נרדף.

ב-1941 לאחר כניסת הרומנים למלחמה, אספו יהודים מבוקרשט, מולדובה וטרנסילבניה ולקחו אותם ברכבות עד אונגין בגבול עם רוסיה. בטריטוריה הרוסית פסי הרכבת היו רחבים יותר ולא מצאו להם רכבות מתאימות, ולכן משם הצעידו אותם כ-600 קילומטרים לטרנסניסטריה. בגירוש הזה נהרגו סבי, יואל וויתניק, סבתי דבורה, ודודי הצעיר מצד אבי, מרצל-מרקו. סבי היה אמור להיות פטור מן המחנות משום שהיה גיבור מלחמה, אבל זה לא נלקח בחשבון.

מאוחר יותר, איני זוכר בדיוק מתי, נלקחנו מביתנו על ידי שוטרים רומנים לתקופה של כחודש-חודשיים. בית הכנסת שם עבר הסבה ושימש כעת כמחנה ריכוז. היינו אסירים כל התקופה ושמרו עלינו חיילים רומנים. כחודש לאחר שחרורנו (בו שהינו בבית) נלקחנו שוב למרכז בוקרשט ע"י שוטרים. נלקחנו למרכז שהיה מן ג'וינט-חברה ליהודים. שם גם היינו אסירים כחודשיים לאחר מכן שוב שחררנו לביתנו. לאחר כשבועיים נלקחנו ברכבות, נסענו יותר מ-24 שעות איני זוכר לאן, איזור מרכז רומניה. שם נשארנו כשנה, זה היה מחנה ריכוז, בהתחלה לא עשינו כלום.

לאחר המלחמה בעת לימודי בפנימייה פגשתי ילדה בשם צ'יליק רוזיליה שגם שהתה באותו מחנה. בתקופה יותר מאוחרת הוציאו את הגברים לעבודה, איני יודע במה עבדו, כנראה שבמסילות רכבת. במחנה היו אחראים רומנים וז'נדרמים רומנים. במחנה היו רק יהודים. בשלב מסוים ריכוזו אותנו ברכבות על מנת לשלוח אותנו לאושוויץ. זה היה סיוט, 48 שעות בלי אוכל ומים ברכבות משא סגורות. בסוף הגענו למחנה אחר, כנראה משום שהרוסים החלו להתקרב. בשלב מסוים אבי החל לירוק דם עקב מחלת השחפת בה חלה, ובזכות מחלתו שוחררנו כל המשפחה. איני זוכר הרבה מאותה תקופה משום שבעיקר דאגתי להורי ולא השגחתי במתרחש סביבי.

אנא ספרי/ על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ (השחרור וחזרתך הביתה, חייך אחרי המלחמה, העפלה/ עליה):

בחורף 1943, תחילת 1944 שוחררנו וחזרנו לביתנו. הבית היה עזוב והרוס, לא היה מה לגנוב מאתנו כי היינו עניים. בזמן המלחמה חילקו תלושי מזון והיהודים הוכרחו לסמן אותם על מנת שיקבלו רק חצי מנה. לאחר שחזרנו לא היה אוכל, לא היה במה לחמם את הבית. הוריי לא יכלו לעבוד משום שהיו יהודים ונשארנו באוויר. אבי שהיה חולה, החל לעבוד בתיקונים של פטפונים ומטריות וממעט הכסף שהרוויח חיינו. הוא נפטר ב-1944\04\04.

עוד לפני שאבי נפטר נשלחתי אני לפנימייה. בפנימייה סבלתי מרדיפות בגלל היותי יהודי. כשהרוסים נכנסו היה סיוט לא קטן. בהתחלה הייתה התלהבות גדולה ואחר כך אכזבה גדולה. אני הייתי בפנימייה הצבאית, חלק מהזמן שלחו אותנו הביתה בגלל סכנת המלחמה. הרוסים היו שודדים ואונסים לאור יום בעיקר היו גונבים שעונים. הוקם ארגון ה-CNR ועידה רומנית לאומית, שטיפל ברכוש שנגנב מרומנים. הם רק שדדו רכוש של יהודים וחילקו בחינם לאנשיהם או מכרו תמורת כסף וזהב.

מ-1945 עד 1950 הגבולות נסגרו הרמטית, אי אפשר היה לצאת. אני הייתי בפנימייה, יהודי יחידי והרגשתי את האנטישמיות על בשרי. הילדים היו מנסים את מזלם איתי, מרביצים לי כל הזמן. בבית הספר תמיד היו מוצאים אותי אשם, ובכיתות הנמוכות שמונה כיתות עשיתי בשישה בתי ספר שונים. בסוף החליטו שאני אהיה או רוצח או חייל ולכן שלחו אותי לבית ספר צבאי לקומנדו. שם היה משטר קשה מאד, נשארנו רק ארבעה מארבעים, ושלחו אותנו לחיל הים. בבית הספר של חיל הים היה רס"ר אחד שלא רצה שאעלה על אותה ספינה איתו משום שאני יהודי.

הייתי שם עד גיל 18, ואז סירבתי לחתום קבע ל-10 שנים. ביטלו את דרגות הקצונה שלי ונשלחתי לצבא האפור, בו היו מועסקים בעבודות שונות: בניו, מכרות, קטיף ועוד. נשלחו לשם עריקים מהצבא, פושעים פליליים, וגם יהודים שביקשו דרכון. שם הועסקתי על ידי מפקד הבסיס כקצין קשר. לילה אחד לקח אותי קצין מהסיקורטטה-קג"ב רומני, לשה תעופה ושם חיכה לי קצין נוסף שלהם. נתנו לי ללבוש מדים של צי הסוחר וגם החזירו לי את כל המסמכים שלי והתעודות. לקחו אותי לעיר קונסטנצה ובדרך סיפרו לי שאני מגויס לאניית מסחר בתור אלחוטן. בצוות האנייה חשבו שאני מלשין של הקג"ב וניסו לזרוק אותי לים שלוש פעמים, משום שבתקרית קודמת באנייה גילו שקצין הקשר הוא מלשן.

משנודע לי הדבר ביקשתי לסיים את תפקידי, ובעקבות בקשה זו נחקרתי על ידי הקג"ב במשך שבועיים. לאחר שהשתחררתי מהחקירה הייתי צריך להתאשפז בבית חולים לחודשיים. כשהשתחררתי מבית החולים הוצבתי באנייה אחרת. לפני כל הפלגה שהפלגתי היו מזהירים אותי שהמשפחה שלי נשארת ברומניה ושם אני אברח הם ימותו ברעב.

הורי ביקשו דרכון ב-1953, וב-1964 הם קיבלו דף נסיעה שעליו היה כתוב: "בתוקף עד הגעה לישראל". ב-1963 אני הלכתי לדבר עם אחד הקצינים הממונים עלי בשביל לבקש אישור לנסוע עם הורי. הוא אמר לי שבשביל לקבל דרכון אני צריך שנה לרדת מהאנייה, בגלל שאני יודע יותר מדי סודות. לא הבנתי על מה הוא מדבר, כי אני בכלל הייתי בצי הסוחר האיטלקי, והייתי חלק מצוות "מושאל". אבל עשיתי כמו שהוא אמר ואחרי שנה קיבלנו אישור לעלות ארצה. חייבו אותנו להביא אישורים מכל בתי הספר בהם למדנו ומכל מקומות העבודה, שאנחנו לא חייבים אפילו אגורה. חייבו אותנו לצבוע את הבית בו גרנו. חודשיים לפני הנסיעה סבלנו גם מרעב כי לא יכולנו לעבוד.

יד ושם

המשרד לאזרחים ותיקים

נא ספרי/י על חייך בארץ

(תחושותיך בעת עלייתך ארצה, פעילותך הציבורית או התרבותית, המשפחה שהקמת, המסר שברצונך להעביר לדורות הבאים):

הגענו במטוס דרך וינה, משם עם רכבות לצפון איטליה ומשם שבוע באייה לישראל. בתחילת יוני 1964 היינו ישראלים. הגעתי ישר לבאר שבע יחד עם הורי. אחי הגיע כשנתיים וחצי אחרינו. התחלתי לעבוד במשטרה, רציתי להיות טכנאי, אך דרשו ממני לחתום שלוש שנים קבע ולא הייתי מעוניין. התחלתי לעבוד בבזק, שם נשארתי עד לפנסיה. השתתפתי בשלוש מלחמות במשך 25 שנות מילואים. התחתנתי ב-1969 ונולדו לנו שלוש בנות.

ראיון: יאיר חרותי

באר שבע, מרץ 2010